

## DECIZIE

12 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă  
Judecătorii – Mariana Pitic, Ala Cobăneanu  
Galina Stratulat, Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Electromontaj Prim”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de reprezentantul societății cu răspundere limitată „Electromontaj Prim”, avocatul Svetlana Chirilenco împotriva Întreprinderii cu capital străin „Bulgari Winery” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 28 ianuarie 2016

### c o n s t a t ă

La data de 09 iunie 2015, reprezentantul societății cu răspundere limitată „Electromontaj Prim”, (în continuare – SRL „Electromontaj Prim”), avocatul Svetlana Chirilenco a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii cu capital străin „Bulgari Winery” societate cu răspundere limitată (în continuare – ÎCS „Bulgari Winery” SRL) cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii a invocat că, la data de 03 noiembrie 2014 a încheiat cu ÎCS „Bulgari Winery” SRL contractul de antrepriză nr. 34, prin care s-a obligat să presteze servicii în domeniul de electromontare la secția de producere a vinului spumant a ÎCS „Bulgari Winery” SRL, or. Tvardița raionul Taraclia, ultima fiind obligată să recepționeze lucrările prestate, costul serviciilor fiind estimate în mărime de 534859,29 de lei.

Menționează că, după recepționarea fiecărei etape a lucrărilor prestate, de către părți au fost semnate actele de îndeplinire a lucrărilor și anume: pentru luna noiembrie 2014 în sumă de 129377,56 de lei, conform facturii nr. FB6913728 din 28 noiembrie 2014; pentru luna decembrie 2014 în sumă de 118011,10 lei, conform facturii nr. FB6913731 din 30 decembrie 2014, iar pentru luna februarie 2015 au fost îndeplinite lucrări în mărime de 240351,88 de lei, suma nefiind achitată de ÎCS „Bulgari Winery” SRL.

Susține că, la data de 31 martie 2015 în adresa pîrîtului a fost expediată cererea prealabilă, prin care a solicitat achitarea sumei datorate pînă la data de 15 aprilie 2015,

obligatie neexecutata pina in prezent.

Solicita incasarea din contul ÎCS „Bulgari Winery” SRL a sumei de 240351,88 de lei cu titlu de datorie, a sumei de 18987,65 de lei cu titlu de penalitate, a sumei de 7780,18 lei cu titlu de taxa de stat și suma de 5000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătorei Taraclia din 24 august 2015 s-a admis acțiunea, s-a încasat de la ÎCS „Bulgari Winery” SRL în beneficiul „Electromontaj Prim” SRL suma de 240351,88 de lei cu titlu de datorie, penalitatea în sumă de 18987,65 de lei, cheltuielile pentru plata taxei de stat în sumă de 7780,18 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 5000 de lei.

Prima instanță a reținut că, „Electromontaj Prim” SRL a efectuat lucrări la ÎCS „Bulgari Winery” SRL în perioada lunii februarie 2015 reieșind din ordinul nr.01 din 03 februarie 2015 și ordinele de deplasare eliberate pe numele lui Danila G. și Guțu V. pe ultimele fiind aplicate amprenta sigiliului a ÎCS „Bulgari Winery” SRL.

Prima instanță a mai conchis că, reclamantul a prezentat probe care demonstrează că a îndeplinit lucrările în volum deplin indicate în actul lucrărilor îndeplinite pentru luna februarie 2015, în sumă de 240351,88 de lei. La fel, prima instanță a reținut că „Electromontaj Prim” SRL și-a onorat obligațiile sale în conformitate cu contractul de antrepriză nr.34 din 03 noiembrie 2014 și cu prevederile Codului civil, iar ÎCS „Bulgari Winery” SRL nu și-a îndeplinit obligațiile de achitare pentru lucrările efectuate de către reclamant în luna februarie 2015 conform actului lucrărilor îndeplinite.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 28 ianuarie 2016 s-a admis apelul declarat de ÎCS „Bulgari Winery” SRL, s-a casat hotărârea Judecătorei Taraclia din 24 august 2015 și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins acțiunea, s-a încasat de la „Electromontaj Prim” SRL în beneficiul ÎCS „Bulgari Winery” SRL cheltuielile de judecată în sumă de 5835,14 lei.

La data de 06 iunie 2016, „Electromontaj Prim” SRL a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 28 ianuarie 2016 solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a reiterat motivele de fapt ale pricinii invocând că instanța de apel nu a constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, probele fiind apreciate arbitrar.

Sușține că, pct.9.1 din contractul de antrepriză nr.34 din 03 noiembrie 2014 prevede că contractul a intrat în vigoare la data semnării și acționează pînă la momentul executării de către părți a obligațiilor prevăzute, iar din partea ÎCS „Bulgari Winery” SRL, contrar prevederilor pct.4.5 din contractul de antrepriză citat, nu a parvenit nici un act prin care ar invoca dezacordul sau obiecțiile motivate în partea refuzului de a semna actul de prestare a lucrărilor, făcînd referire la dispozițiile art.957 alin.(3) din Codul civil.

Afirmă că, din partea intimatului nu a parvenit nici o cerere prin care informează recurentul despre intenția de a rezilia contractul de antrepriză nominalizat, iar careva modificări la condițiile contractului nu au fost efectuate, fapt ce determină că materia primă a fost procurată de recurent în termen, în conformitate cu documentația de proiect și devizul de cheltuieli, iar ultimul nu a fost depășit, ci micșorat cu 40000 de lei, făcînd trimitere la prevederile art. 946 alin.(1) din Codul civil.

Invocînd stipulările art.955 alin.(2) și art.957 alin.(3) din Codul civil, susține că, lucrările nu au fost finisate în timp, deoarece toți angajații intimatului au fost în concediu.

Relevă că, Guțu V. și Danila G. s-au aflat în perioada 03 februarie – 17 februarie 2015 la intimat pentru îndeplinirea lucrărilor de electromontare, fiindu-le eliberate ordine de

deplasare pe care au fost aplicate amprenta sigiliului intimatului.

Consideră că, instanța de apel a apreciat probele eronat, dat fiind faptul că la recepția finală a lucrărilor, au fost depistate un șir de încălcări.

Afirmă că, pricina a fost examinată de un complet de judecători care nu aveau dreptul să participe, deoarece ordinul nr.78 din 28 iulie 2015 „cu privire la modificarea completelor de judecată” și-a pierdut valabilitatea la data de 31 decembrie 2015, iar ca urmare completul de judecători care au examinat pricina nu erau în drept să examineze cererea de apel.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Electromontaj Prim” urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Materialele cauzei atestă că, la data de 03 noiembrie 2014 între SRL “Electromontaj Prim” în calitate de antreprenor și ÎCS “Bulgari Winery” în calitate de client a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 34 ce are ca obiect prestarea lucrărilor de electromontare la secția de producere a vinului spumant a ÎCS „Bulgari Winery” SRL situat în or. Tvardița raionul Taraclia în corespundere cu documentele de proiect și a devizului de cheltuieli, ultima fiind obligată să recepționeze lucrările prestate și să achite costul serviciilor în mărime de 534859,29 de lei (vol. I f.d. 13, 34).

Conform pct. 3.1 din contract, SRL “Electromontaj Prim” s-a obligat să îndeplinească lucrările prevăzute în contract în termen de 30 de zile lucrătoare începând cu data recepționării avansului în sumă de 70000 de lei. Totodată, potrivit pct. 4.3 din contract, SRL “Electromontaj Prim” s-a obligat să inițieze lucrările de electromontare după scurgerea a 5 zile de la momentul semnării actului de primire a comenzii de efectuare a lucrărilor și recepționării avansului menționat.

În corespundere cu pct. 4.5 din contract, termenul verificării de către ÎCS „Bulgari Winery” SRL a actului lucrărilor efectuate de SRL “Electromontaj Prim” constituie 72 de ore, în cazul în care acesta nu semnează actul nominalizat în termen sau nu prezintă refuzul motivat de a-l semna se va considera că a acceptat tacit și respectiv reține plata pentru lucrările efectuate.

În conformitate cu pct. 7.1 din contract, părțile contractante sunt exonerate de răspundere pentru executarea parțială, tardivă sau neexecutarea obligațiilor contractuale dacă aceste omisiuni au fost determinate de circumstanțe de forță majoră, existența cărora va fi confirmată de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova.

Prin factura fiscală seria FB nr. 6913728 28 noiembrie 2014 eliberată de către SRL “Electromontaj Prim” se atestă efectuarea lucrărilor de electromontare în sumă de 129377,56 de lei reflectate în actul de lucrărilor efectuate pentru luna noiembrie 2014, ce constituie anexă la contractul de antrepriză nr. 34 din 03.11.2014 (vol. I f.d. 10-11).

Prin factura fiscală seria FB nr. 6913731 din 30 decembrie 2014 eliberată de către SRL “Electromontaj Prim” se atestă efectuarea lucrărilor de electromontare în sumă de 118011

de lei reflectate în actul de lucrări efectuate pentru luna decembrie 2014, ce constituie anexă la contractul de antrepriză nr. 34 din 03.11.2014 (vol. I f.d. 10-11).

Potrivit actului lucrărilor efectuate pentru luna februarie 2015 semnat de SRL "Electromontaj Prim" rezultă că acesta a îndeplinit lucrări de electromontare în sumă de 240351,88 de lei (vol. I f.d. 18-19).

Verificînd legalitatea deciziei Curții de Apel Cahul din 28 ianuarie 2016 prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată că, instanța de apel a examinat superficial circumstanțele pricinii și nu a elucidat aspectele determinante ale litigiului.

Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

În corespundere cu art. 666 din Codul civil, contract este acordul de voință realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.

Potrivit art. 694 alin. (1) din Codul civil, tăcerea și inacțiunea nu valorează acceptarea dacă din lege, din practica stabilită între părți și din uzanțe nu reiese altfel.

Conform art. 725 din Codul civil, contractul trebuie interpretat pe principiile buneicredințe. Contractul se interpretează după intenția comună a părților, fără a se limita la sensul literal al termenilor utilizați.

Conform art. 946 din Codul civil, prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părți (client), iar aceasta se obligă să recepționeze lucrarea și să plătească prețul convenit. Obiectul contractului de antrepriză poate fi atât producerea sau transformarea unui bun, cât și obținerea unor alte rezultate prin efectuarea de lucrări.

Potrivit art. 954 alin. (1) din Codul civil, părțile contractante pot conveni asupra unui termen general de executare, iar în caz de necesitate, și asupra termenului de demarare a lucrărilor, asupra termenului de executare a unor părți din lucrare și asupra termenului de finisare a lucrării.

În conformitate cu art. 966 alin. (1) din Codul civil, după recepționarea lucrării, clientul este obligat să plătească retribuiția convenită de părți, dacă legislația sau contractul nu prevăd plata în rate, sau în alt mod.

Colegiul consideră necesar de a remarca faptul că, potrivit principiului forței obligatorii a contractului, contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante, iar pornind de la acest deziderat părțile contractante urmează să se ghideze de conduitele reciproc stabilite și inserate în contract.

În speță, instanța de apel nu a elucidat aspectele importante ale pricinii din perspectiva clauzelor contractului de antrepriză nr. 34 din 03 noiembrie 2014 și anume nu a determinat acțiunea în timp a acordului de voință între ÎCS „Bulgari Winery” SRL și SRL “Electromontaj Prim” prin raportare la pct. 3.1, pct. 4.3 și pct. 9.1 din contract or, momentul începerii executării obligațiilor contractuale și momentul intrării în vigoare a contractului nu corespund în timp, mai mult ca atât încetarea lui este determinată de executarea corelativă a obligațiilor sau prin exprimarea în scris, prin notificare, de către una din părți a încetării contractului. Astfel, deși contractul de antrepriză menționat a intrat în vigoare la

momentul semnării acestuia, executarea propriu-zisă a lucrărilor de electromontare urmau să înceapă după expirarea a 5 zile de la momentul semnării din partea SRL “Electromontaj Prim” a actului de transmitere către ÎCS „Bulgari Winery” SRL a volumului de lucru prestabilit precum și trecerea în contul primei a avansului în mărime de 70000 de lei, și nicidecum a arvunei după cum eronat menționează instanța de apel.

Prin urmare, raționamentele instanței de apel precum că, lucrările urmau a fi efectuate în termen de 30 de zile calculate din data semnării contractului și achitării arvunei sunt criticabile din considerentele reflectate supra și în acest context la rejudecare instanța trebuie să stabilească cu certitudine circumstanțele date pentru a-și fundamenta poziția vis-a-vis de temeinicia pretențiilor înaintate de reclamant.

Nu rezistă criticii argumentele instanței de apel precum că, sumele indicate în devizul de cheltuieli diferă esențial de cele indicate în actele întocmite de SRL “Electromontaj Prim” în noiembrie (vol. I f.d. 11-12), decembrie 2014 (vol. I f.d. 16-17) și februarie 2015 (vol. I f.d. 18-19) și mai mult ca atât devizul de cheltuieli nu constituie documentație de proiect, act care ar putea fi pus la baza achitării de către ÎCS „Bulgari Winery” SRL a plăților pentru lucrările efectuate de SRL “Electromontaj Prim” deoarece potrivit pct. 1.1 din contractul de antrepriză nr. 34 din 03 noiembrie 2014 ultimul în calitate de client s-a obligat să efectueze lucrările de electromontare anume în temeiul documentației de proiect precum și a devizului de cheltuieli, încheiate de comun acord între contractanți care este parte componentă a contractului, iar depășirea esențială a devizului potrivit art. 949 din Codul civil nu poate constitui temei de respingere a pretențiilor reclamantului dar conferă dreptul părții adverse de a cere rezilierea contractului și repararea prejudiciului cauzat sau eliberarea lui de obligația acoperirii cheltuielilor ce depășesc devizul convenit.

Instanța de recurs relevă că la rejudecare o atenție distinctă urmează a fi acordată pct. 4.5 din contract căruia instanța de apel i-a dat o interpretare extensivă, contrară principiilor prevăzute la art. 725 din Codul civil, considerînd că în privința actului lucrărilor îndeplinite de SRL “Electromontaj Prim” în luna februarie 2015, intimatul ÎCS „Bulgari Winery” SRL nici nu trebuia să respecte termenul contractual de semnare a acestuia de 72 ore, deoarece recurentul a executat lucrările de electromontare cu depășirea termenului de 30 de zile lucrătoare. Asemenea, concluzie nu este una viabilă și nu derivă din textul clauzei contractuale disputate care este formulată într-o manieră clară în corespundere cu dispoziția art. 694 alin. (1) din Codul civil, instanța intervenind în sfera discreționară a înțelegerii părților contractante și a sensului autentic al clauzei date care impune ÎCS „Bulgari Winery” SRL ca în interiorul termenului de 72 de ore să-și exprime în scris acordul sau dezacordul cu actul lucrărilor efectuate de SRL “Electromontaj Prim” (la caz din luna februarie 2015), în caz contrar conduita respectivă calificîndu-se ca fiind o acceptare tacită a serviciilor prestate.

Distinct de cele menționate, încetarea contractului de antrepriză nr. 34 din 03 noiembrie 2014 potrivit pct. 9.1, poate avea loc în cazul executării depline a obligațiilor corelative a părților sau în cazul notificării de către una dintre părți a intenției sale de a înceta relațiile contractuale (reziliere), prin urmare, instanța de apel la rejudecare urmează să stabilească dacă în speță a avut loc o executare deplină a obligațiilor contractuale fie eventual existența manifestării de voință a unuia dintre contractanți în sensul rezilierii contractului, volumul lucrărilor real îndeplinite de recurent, efectele generate de întârzierea executării obligațiilor contractuale precum și soarta lucrărilor efectuate tardiv de către antreprenor din perspectiva îmbogățirii fără justă cauză a clientului.

Pe aceeași undă de idei, instanța de apel urmează să coroboreze pct. 4.5 și pct. 9.1 din contractul litigios, elucidând acțiunile întreprinse de intimat după recepționarea somației nr. 11 din 31 martie 2015 expediate în adresa sa de recurent (vol. I f.d. 22-23) prin care i-a fost stabilită data de 15 aprilie 2015 în calitate de termen-limită pentru onorarea obligațiunii de plată a sumei de 240351,88 de lei, motivele neșemnării de către ÎCS „Bulgari Winery” SRL a actului lucrărilor efectuate în luna februarie 2015 de SRL “Electromontaj Prim” precum și repercusiunea circumstanțelor date asupra prolongației contractului de antrepriză nr. 34 din 03 noiembrie 2014 până la încetarea lui în cazul survenirii uneia din ipotezele reflectate la pct. 9.1 din contract.

Astfel, la rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea drepturilor procedurale ale părților.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

### d e c i d e

Se admite recursul declarat de societatea cu răspundere limitată „Electromontaj Prim”.

Se casează decizia Curții de Apel Cahul din 28 ianuarie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de reprezentantul societății cu răspundere limitată „Electromontaj Prim”, avocatul Svetlana Chirilenco împotriva Întreprinderii cu capital străin „Bulgari Winery” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea datoriei cu restituirea pricinii spre rejudecare în Curtea de Apel Cahul în alt complet judecătoral.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,  
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Mariana Pitic

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Oleg Sternioală